

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/151/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8316201779
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8316201779.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Filakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne X. O., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v N. na ul. D., zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, na ul. Sov. hrdinov č. 163/66, proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, na ul. Pribinovej č. 25, o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 18.4.2016 č.k. 18C/75/2016-27 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobkyni sa n e p r i z n á v a náhrada trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom určil, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere uzatvorenej medzi účastníkmi o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3 tretiny zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenia zmluvy o úvere spolu s administratívou s tým spojenou, je neprijateľná. Zároveň žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 476,22 eur.

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že účastníci dňa 10.11.2008 uzatvorili zmluvu o úvere. Na jej základe bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 80.000 Sk (2.655,51 eur) za poplatok 18.720 Sk (621,39 eur), pričom žalobkyňa sa zaviazala vrátiť úver zvýšený o poplatok v dvoch mesačných splátkach.

3. V danom prípade je nesporné, a to vzhľadom na povahu účastníkov zmluvy, že uzatvorený zmluvný vzťah je vzťahom spotrebiteľským, nakoľko žalovaný ako dodávateľ pri uzatváraní zmluvy konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a zmluvu uzatvoril so žalobkyňou ako fyzickou osobou - nepodnikateľom. Zo žiadneho dôkazu nevyplýva, aby sa jednalo o poskytnutie úverových prostriedkov žalobkyni či už na podnikanie, povolanie alebo zamestnanie. Tento zmluvný vzťah je preto treba posudzovať podľa zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

4. Podľa ust. § 4 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných záležitostí obsahuje ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

5. V zmluve o úvere RPMN uvedená nie je, a preto poskytnutý spotrebiteľský úver treba považovať za bezúročný a bez poplatkov. Navyše dohodnutý poplatok pre jeho výšku je v rozpore s dobrými mravmi.

6. V súlade s judikatúrou a zákonom sa za odplatu úveru považujú nielen dohodnuté úroky ako odmena, ale aj akékoľvek platby zo strany spotrebiteľa bez ohľadu na to, či v zmluve alebo všeobecných

podmienkach boli označené ako poplatok, náklady za vypracovanie, náklady na administratívu a podobne.

7. Dobrými mravmi sa v súdnej praxi považuje súbor spoločenských, kultúrnych a mravných pravidiel správania, ktoré sú v súlade so všeobecne uznávanými vzťahmi medzi ľuďmi a mravnými princípmi spoločenského zriadenia, ktorý v historickom vývoji osvedčil istú nemennosť vystihujúcu podstatné historické tendencie, ktoré sú zdieľané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu základných noriem. Neprimerane dohodnuté úroky či celková odplata za úver sú v rozpore s pravidlami správania sa, a teda aj s dobrými mravmi a teda ide o absolútne neplatný právny úkon podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka.

8. Pokiaľ ide o zmluvnú podmienku týkajúcu sa časti poplatku, ktorému zodpovedajú 2/3 zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, táto sa v súlade s ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka považovala za neprijateľnú a spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Neprijateľnosť spočíva v neprimerane vysokej výške poplatku, nakoľko banky dojednávajú obdobný poplatok za spracovanie zmluvy len vo výške 1% alebo 2% z výšky úveru. Takýto neprimerane vysoký poplatok je zároveň v rozpore s dobrými mravmi. Na určení neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky zo strany žalobkyne je daný naliehavý právny záujem a to z dôvodu právnej istoty o skutočnej výške dlhu, ako aj z dôvodu možného uplatnenia si primeraného finančného zadostučenia.

9. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

10. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobkyne bola zamietnutá. Alternatívne požadoval rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že v predmetnom prípade je sporné, či v súvislosti s predmetnou zmluvou o úvere možno žalobkyňu prisúdiť právny status spotrebiteľa a teda či citované ustanovenia týkajúce sa ochrany spotrebiteľa sú vôbec aplikovateľné. Zmluvné strany sa môžu dohodnúť na základe akého zákona sa ich zmluvné vzťahy v budúcnosti budú spravovať. V zmysle všeobecných podmienok poskytnutia úveru sa zmluvné strany dohodli na tom, že ich vzťahy sa budú spravovať ustanoveniami Obchodného zákonníka. Zmluva sa uzatvorila v zmysle ust. § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, z čoho vyplýva, že iný zákon ani na daný zmluvný vzťah nie je možné aplikovať. Ak by tak bolo urobené, bolo by to v rozpore so zákonom. Zmluva bola uzatvorená v čase, keď sa podľa Obchodného zákonníka považovala za absolútny obchod a preto nebolo možné na ňu aplikovať iné predpisy ako Obchodný zákonník. Podľa zákona č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej je ponúkaný alebo poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel, ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Rovnako v zmysle tohto právneho predpisu sa zákon nevzťahoval na zmluvy, na ktorých základe sa vyžaduje, že spotrebiteľ úver splatí v lehote nepresahujúcej 3 mesiace. Splatenie úveru sa v zmluve dohodlo dvoma splátkami počnúc dňom 12.1.2009. V čase uzavretia zmluvy neexistoval a nebol účinný žiaden všeobecný záväzný právny predpis, podľa ktorého by bola stanovená maximálna prípustná výška úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov. Možno teda vychádzať iba z ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Pri posudzovaní obdobnosti prípadov sa prihliada najmä na finančnú situáciu spotrebiteľa, spôsob a mieru zabezpečenia jeho záväzku, objem poskytnutých peňažných prostriedkov a lehotu splatnosti. Dôkazné bremeno pritom v otázke primeranosti odplaty znáša žalobkyňa a nie žalovaný. Žalobkyňa teda musí preukázať, že v čase a mieste uzavretia zmluvy išlo o odplatu, ktorá výrazne vybočovala z trhového priemeru odplát poskytovaných inými subjektami poskytujúcimi financovanie z vlastných zdrojov. Pokiaľ sa žalobkyňa dovoľáva údajov bánk, koná tak v priamo rozpore s ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je ako merítko považovaná odplata obvykle požadovaná na finančnom trhu, t.j. nie len bankami, ale aj inými účastníkmi finančného trhu. Navyše žalobkyňa sa opiera o úrokovú sadzbu stanovenú pre banky, ktorá je samozrejme nižšia. Správne by mala prihliadať na úrokovú sadzbu stanovenú pre nebankové, leasingové a iné spoločnosti, pod ktoré spadá aj žalovaný. Navyše je možné prevýšenie takejto odplaty a zákon zakazuje len také prevýšenie, ktoré má charakter prevýšenia podstatného. Rozsudok je navyše nepreskúmateľný vzhľadom na nepostačujúcu argumentáciu o neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Žalobkyňa na požadovanom určení nemá naliehavý právny záujem.

11. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené, aj keď s tvrdením tohto účastníka o nemožnosti aplikácie zák. č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy na prejednávajúcu vec je potrebné sa stotožniť.

Zmluva o úvere bola uzatvorená dňa 10.11.2008, pričom poskytnutý úver zvýšený o príslušný poplatok sa mal splatiť v dvoch mesačných splátkach, počnúc dňom 12.1.2009. V zmysle ust. § 1 ods. 2 písm. f/ zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy, zákon sa nevzťahoval na zmluvy, na ktorých základe sa vyžaduje, že spotrebiteľ úver splatí v lehote nepresahujúcej 3 mesiace alebo maximálne 4 splátkami v lehote nepresahujúcej 12 mesiacov.

12. Napriek uvedenému sa vo veci inak v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodенý správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

13. Aj keď zmluva uzatvorená medzi účastníkmi nie je zmluvou o spotrebiteľskom úvere podľa ust. zák. č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzatvorenia tohto právneho úkonu, uvedené neznamena, aby táto zmluva nemala charakter spotrebiteľskej zmluvy. Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv v čase uzatvorenia zmluvy upravoval Občiansky zákonník v ust. § 52. Podľa tohto ustanovenia spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

14. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý žalovaným túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné obchodné podmienky úveru, ktoré žalobkyňa ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu odvolacieho konania nebolo žalovaným preukázané, aby úver poskytol žalobkyni za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti žalobkyne. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania možného účelu uzatvorenia zmluvy má v prípade pochybnosti dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru dodávateľ. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že spotrebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže v žiadnom prípade byť len všeobecný, nič nehovoriaci údaj o poskytnutí úveru na výkon povolania, zamestnania, resp. podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis má výkon povolania, zamestnania, resp. podnikania s uzatvorením konkrétnej zmluvy a či dlžník pri uzatváraní zmluvy konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Túto dôkaznú povinnosť si žalovaný nesplnil, čo má na posudzovanie právneho vzťahu vzniknutého medzi účastníkmi rovnaký vplyv ako keby v zmluve účel uzatvorenia uvedený nebol.

15. V zmluve o úvere okrem údajov potrebných na identifikáciu žalobkyne (meno a priezvisko, bydlisko, dátum narodenia a rodné číslo, číslo občianskeho preukazu) iné údaje uvedené nie sú. Kolónky umožňujúce identifikovať žalobkyňu ako subjekt konajúci v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (obchodné meno, IČO, miesto podnikania, číslo živnostenského registra, iné oprávnenie ako živnostenský list) vôbec vyplnené nie sú. Za takejto situácie záver o spotrebiteľskom charaktere zmluvy o úvere má oporu vo vykonanom dokazovaní.

16. Nesprávnym je i tvrdenie žalovaného, podľa ktorého odplata za poskytnutie peňažných prostriedkov nesmela v súlade s ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Ku dňu uzatvorenia zmluvy bolo účinné ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka, v súlade s ktorým ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy bolo poskytnutie peňažných prostriedkov a nešlo o spotrebiteľský úver podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch, nesmela odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú bankami za spotrebné úvery v mieste bydliska spotrebiteľa a v čase uzatvorenia zmluvy. Občiansky zákonník v tomto ustanovení neumožňoval dojsť k odplatu za poskytnutie peňažných prostriedkov vo výške podstatne prevyšujúcej odplatu obvykle požadovanú bankami za spotrebné úvery. Odlišné zmluvné dojednanie o výške odplaty za poskytnutie úveru odporujúce ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy, bolo postihnuté sankciou neplatnosti, čo je zrejmé z ust. § 52 Občianskeho zákonníka, v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy.

17. Keďže ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka), išlo o neplatnosť

absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Dohodnutý poplatok vo výške 18.720 Sk pri úvere 80.000 Sk s lehotou splatnosti 3 mesiace predstavuje 23,40% zo sumy poskytnutého úveru. Výška poplatku tak po prepočítaní na obdobie 1 roka zodpovedá 93,60% istiny poskytnutého úveru. Takéto dojednanie odplaty vo výške niekoľkonásobne prevyšujúcej obvyklú odplatu požadovanú bankami spôsobuje absolútnu neplatnosť takéhoto dojednania.

18. Pokiaľ ide o poplatok za poskytnutie peňažných prostriedkov, jedna tretina z neho mala predstavovať dohodnutý úrok a zvyšné 2/3 zahŕňali ničím nešpecifikované náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Takáto špecifikácia nákladov je neurčitá a teda neumožňujúca podrobiť uvedené dojednanie súdnej kontrole z hľadiska prijateľnosti dohodnutej zmluvnej podmienky.

19. Základnou podmienkou platnosti právneho úkonu vyžadovanou ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka je jeho určitosť. Nedostatok určitosti spôsobuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu.

20. Okrem toho zmluva o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru sú listiny formulárové, používané žalovaným pri uzatváraní zmlúv s množstvom ďalších spotrebiteľov. Na predtlačných tlačivách sa mení len údaj o spotrebiteľoch a výške poskytnutého úveru. Za takejto situácie výška nákladov na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy mala byť v zásade rovnaká a nie meniť sa v závislosti od výšky poskytnutého úveru. Ak žalovaný výšku týchto nákladov odvádza od výšky úveru, je zrejmé, že týmto dojednaním len sledoval ďalšie navýšenie odplaty za poskytnutie úveru, čo rozhodne nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi.

21. Zákaz konať s dobrými mravmi bol obsiahnutý v zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa ust. § 4 ods. 8 tohto právneho predpisu predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

22. Vo vzťahu k námietke o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení je potrebné dodať, že sám žalovaný tvrdí, že i naďalej existuje jeho pohľadávka voči žalobkyni vyplývajúca z uzatvorenej zmluvy o úvere. Je preto v záujme žalobkyne domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky najmä za situácie, ak takéto určenie môže ovplyvniť celkovú výšku jej dlhu voči žalovanému. Na požadovanom určení teda nepochybne existuje naliehavý právny záujem.

23. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil.

24. O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že úspešnej žalobkyni v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

25. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).